

PURINS I SEQUERA: NOUS RÈCORDS D'ENGUANY

Com cada any, presentem els resultats del mostreig de nitrats de les fonts d'Osona i el Lluçanès d'enguany. Més de 60 persones voluntàries han anat a mostrejar 166 fonts, de les quals 51 no rajaven, cosa que representa gairebé una de cada tres fonts mostrejades. Pel que fa a la contaminació per nitrats, gairebé la meitat de les fonts analitzades estan contaminades (un 46%), amb una mitjana de nitrats de 61 mg/L, una mica per sota de la mitjana de l'any passat, però igualment superior al lílindar de contaminació que fixa l'OMS, que és de 50 mg/L.

Pel que fa a les fonts més contaminades, la que l'any passat va batre el rècord ho ha tornat a fer: la font de Gallisans, a Sta. Cecília de Voltregà, arriba als 557,6 mg/L, més d'11 vegades el lílindar de contaminació. En segon lloc hi ha la font del Raig de Torelló, amb 283,8 mg/L; i la tercera font més contaminada és la font Salada de Gurb, amb 246,4 mg/L.

Després de més de 20 anys fent mostrejors de nitrats anualment, podem dir que la situació segueix sense millorar, seguim batent rècords de contaminació i enguany amb l'afegit de la sequera, que ens ha deixat gairebé una tercera part de les fonts que mostregem sense ni una gota d'aigua. Si desglossem els resultats per zones, a Osona, la Vall del Ges és on el percentatge de fonts contaminades puja més: un 87% de les fonts analitzades superen el lílindar de 50 mg/L. En segon lloc hi tenim la Plana de Vic, amb un 68% de les fonts analitzades contaminades; i a part hi ha les Guilleries, el Montseny, el Collsacabra i el Bisaura, on la situació és totalment diferent: territoris de muntanya on la majoria de les fonts presenten uns nivells de nitrats baixos. Pel que fa al Lluçanès, la situació també és preocupant: el 45% de les fonts analitzades superen els 50 mg/L, sent a la meitat sud on es concentra bona part de la contaminació.

Després d'anys de moratòries, plantes de tractament de purins, i declaracions de Zones Vulnerables més simbòliques que efectives, la ramaderia industrial segueix regant la terra amb purins sense que la situació dels aqüífers i les fonts millori significativament. A Osona i el Lluçanès tenim 7 porcs per persona, la majoria dels quals va per exportació, i l'únic que es queda al territori son els seus excrements en forma de purí, i tots els impactes que suposa el trànsit de camions, sorolls, impacte paisatgístic i fins i tot noves carreteres per facilitar-los el pas, a part dels problemes socioeconòmics derivats de les condicions laborals precàries dels seus treballadors. A canvi, qui se'n beneficia?

On abans hi havia pagesos que cultivaven els camps i tenien bestiar d'acord amb el que l'entorn i el paisatge els oferia, ara hi ha una indústria monstruosa que té carta blanca per seguir alterant l'entorn. El creixement econòmic i el capital han convertit el que abans era ramaderia sostenible en una indústria extractiva que contamina i alhora explota un bé tan preuat com les masses d'aigua, i condemna els pagesos o bé a plegar, o bé a tornar-se empresaris. Mentrestant, la crisi climàtica cada any es fa més evident, sense anar més lluny enguany tenim un nou rècord de fonts que baixen sense aigua degut a la sequera. Un canvi de model és urgent i inevitable, perquè de no ser-hi anem de dret al col·lapse. Cal apostar per la sobirania alimentària i els petits productors que treballen de manera equilibrada i respectuosa amb l'entorn, per poder tornar a viure del que la terra ens ofereix: sòl fèrtil, aigua i fonts netes, rius plens de vida, paisatge biodivers.

Avui ens trobem a la font de la Font de Malla per fer públics els resultats de contaminació

per nitrats d'enguany, i per denunciar que bona part de les fonts que analitzem segueixen contaminades, una altra part important estan sense aigua degut a la sequera, i les que baixen amb aigua i sense contaminació per nitrats son una minoria relegada allà on no hi ha ramaderia industrial. Després d'anys mostrejant-la, aquest any és el primer que aquesta font es troba seca, símptoma del moment greu en el qual ens trobem. Aprofitem per reivindicar un canvi de model econòmic, social i de relació amb el nostre entorn que posi la vida al centre i que vetlli per la sostenibilitat real de la nostra societat i del territori.

Grup de Defensa del Ter
21 de març de 2022